

Братя Грим
Добрата фея

Някога, много отдавна, живял един цар. Той бил известен с несметните си съкровища, ала това не му носело щастие. Бил мрачен и тъжен, защото нямал деца. В желанието си да го разтушат неговите придворни често го водели на лов.

Веднъж царят отишъл в гората на лов за елени. Дълго препускал той заедно със своята свита и накрая всички спрели на една поляна да си починат. В този миг от храстите се показало едно малко момиченце, което пълзяло по земята и едва се крепяло на своите слабички ръце и нозе. „Откъде ли се взе това дете и какво прави тук самичко в гората?“ – помислил си царят и веднага изпратил един войник да огледа храсталата. Не след дълго войникът се появил отново с една млада жена на ръце. Приблизил се и я положил на земята пред нозете на царя. Жената била в несвяст, лицето и ръцете ѝ били окървавени, а дрехите – разкъсани. Когато жената дошла на себе си, отворила очи. Царят коленичил до нея и я разпитал какво се е случило. Тя с мъка раздвижила устните си и казала, че е жена на пастир, че са ги нападнали разбойници, убили мъжа ѝ, а нея измъчвали по най-жесток начин. Тогава се разплакала и извикала:

– Къде е моето чернокосо момиченце? Къде е моята сладка дъщеричка Елза?!

Донесли малкото момиченце и го сложили до майката. Ала тя успяла само да го притисне до окървавената си гръд и издъхнала.

Съжалил се царят над бедното сираче и го взел със себе си в двореца.

Минали дни, месеци, години. През това време Елза пораснала, станала красива, умна и образована девойка. Мълвата за нейната хубост и ум се разнесла из цялото царство. Хората я обикнали и я нарекли Добрата фея Елза. Царят също я обичал, но най-много ценял нейните разностранни познания и способности. Ето защо, преди да вземе някое важно решение, първо се съветвал с нея, а после със своите съветници.

Веднъж в царството пристигнал от далечна земя един човек, който бил известен като голям магьосник. Добрата фея Елза го извикала в двореца и го попитала:

– Каква е ползата от твоето магьосничество?

Магьосникът изпъчил гърди и започнал да се хвали:

– Успях да превърна завинаги няколко души в кучета и котки, подпалих няколко града, от които не остана дори пепел, скарах двама неразделни приятели, които сега се ненавиждат.

Елза го погледнала гневно и извикала:

– А има ли нещо добро, което да си сторил на хората?

Магьосникът се стъпилася и рекъл:

– Много пъти в живота си съм имал възможност да говоря с царе, но такъв въпрос чувам за първи път от теб, принцесо.

Елза не отговорила, но решила да задържи магьосника в двореца и да научи тайните на неговото умение. Като изминали две години, той казал:

– Принцесо, научих те на всичко, което и аз самият мога да правя. Повече няма на какво да те науча. – После свалил пръстена от ръката си, подал го на Елза и рекъл:

– Всички тайни и всички чародейства, на които съм те учил, са в този пръстен. Ако го завъртиш надясно, ще чуеш глас. А ако го завъртиш наляво, всичко ще стане така, както е било преди. Ала загубиш ли пръстена, в същия миг ще забравиш онова, на което съм те научил.

И като казал това, магьосникът поставил пръстена на ръката на Елза и си отишъл.

Когато навършила осемнадесет години, Елза станала още по-красива и мъдра. Случило се така, че седем царе от различни краища на света научили за нея и всеки от тях решил да я вземе за жена, ако не с добро, то насила. Те изпратили по своите вестonosци послание до царя, в което пишело: „Искам Добрата фея Елза за жена; ако това не стане доброволно, ще превърна царството в прах и пепел“.

Царят прочел седемте послания и не знаел какво да стори. Тогава извикал Елза, за да се посъветва с нея. Когато прочела посланията на седемте царе, тя се засмяла и рекла:

– Не бой се, царю. Предай на вестonosците да съобщят на своите господари, че им изпращаш своите поздравии и че с радост ги очакваш като гости в двореца.

Така и направили. След седмица седемте царе пристигнали в двореца. Като видели колко красива е принцесата, си изгубили ума. А тя се усмихнала и казала:

– Прочетох с радост вашите послания. Всеки от вас иска да се ожени за мен. Но това не е възможно. Затова по-добре се разберете помежду си кой от вас ще стане мой съпруг и ми съобщете. Ако не се споразумеете сами, ще ви поставя едно условие. Който от вас успее да го изпълни, ще се ожени за мен.

После Елза отишла в покоите си, завъртяла пръстена надясно и в този миг се чул глас:

– Чакам твоего нареждане.

Тогава тя заповядала целият дворец да бъде заобиколен от лъвове и

до всеки лъв да застане по един въоръжен войник.

– Заповедта е изпълнена – отговорил гласът.

Изведнъж се разнесеън страшен рев. Седемте царе погледнали през прозореца и като видели разярените лъвове и въоръжените до зъби войници, онемели от страх.

– О, царю – извикали те в един глас, – ние сме само твои гости! Помогни ни само да се върнем живи и здрави у дома и ние ще напуснем веднага двореца.

На сутринта нямало и следа от царете, които побягнали през глава заедно със своите придворни.

От този ден нататък в двореца заприиждали царе, принцове и благородници да искат Елза за жена, ала тя не приемала никого от тях. Веднъж царят я повикал при себе си и казал през сълзи:

– О, скъпа дъще, умнице моя, съжали се над мен, стария цар, и ми позволи да видя сватбата ти, преди да си отида завинаги от този свят. Видяш колко достойни и уважавани люде дойдоха да искат ръката ти – избери си някого от тях и се омъжи.

Замислила се Елза, а после каза:

– Добре, царю. Заповядай да разгласят навсякъде, че всеки, който иска да се ожени за мен, да дойде след три дни на реката, дето тече край двореца.

Точно след три дни на брега на реката пристигнали млади принцове и рицари от далечни земи. Посрещнали ги девойки с венци на главите, които танцували и пеели весели песни. Гостите се огледали наоколо, но никъде не видели Елза. Изведнъж един от тях вдигнал глава и съзрял принцесата на върха на едно огромно столетно дърво. Как била попаднала там, никой не знаел.

– Виджте, виджте! Ето я принцесата, на върха на дървото! – провикнал се той.

Елза махнала с ръка и рекла:

– Който от вас успее да ме свали от дървото, ще бъде мой съпруг.

Момците се спуснали един след друг към дървото, започнали да се катерят, но щом някой стигнал до върха, веднага падал на земята, сякаш го отблъсвала някаква невидима сила.

А ето какво ставало в това време в друго царство.

Царят, който го управлявал, бил известен със своята жестокост – той измъчвал, убивал хората или ги хвърлял завинаги в тъмница. Като чул за красотата и мъдростта на Добрата фея Елза, поискал да се ожени за нея. Събрал голяма войска, тръгнал на поход, но като не можал да

вземе принцесата за жена, върнал се обратно и нямал повече смелост да тръгне втори път. Затова заповядал на своя придворен художник да нарисува портрет на Елза, който поставил в една от дворцовите зали.

Жестокият цар имал син на име Франц. Той бил на седемнадесет години. Веднъж Франц се разхождал из двореца със своя приятел Вилем. Когато влезли в залата, където бил портретът на Елза, Франц го видял и така бил замаян от красотата на принцесата, че паднал в несвяст на земята. Когато дошъл на себе си, царят го попитал:

– Скъпи сине, какво се случи с теб? Веднага ми разкажи!

– О, татко – промълвил Франц, – коя е тази принцеса от портрета? Кажй, къде живее тя?

– Този портрет сме наследили от нашите предци – отвърнал царят. – Защо трябва да мислиш за девойката и само да се измъчваш? Ако искаш да се ожениш, аз ще ти намеря най-красивата жена на света.

Франц не отговорил нищо, но от този ден започнал да става все по-тъжен и нещастен. Ала веднъж той научил от придворните, че портретът в бащиния му дворец е на Добрата фея Елза, че тя е магьосница и че ще се омъжи за онзи, който разкрие тайната на нейните чародейства.

Тогава принцът помолвил своя баща да го пусне да замине за царството, в което живее Елза, за да разгадае тайните ѝ. Но царят добре знаел, че ако синът му отиде в царството на Добрата фея, никога повече няма да се върне при него, и никак не му се искало да го пусне. Принцът обаче бил непреклонен и заявил, че ще замине, дори и без разрешение. Ще не ще, царят бил принуден да отстъпи и заповядал на две хиляди войници да се приготвят за път.

– Не ми трябва никаква войска и оръжие – казал Франц. – Но ако не искаш да бъда сам, пусни приятеля ми Вилем да ме придружи.

Вилем бил син на един от царските съветници. Царят знаел, че той е мъдър и разумен момък, и се съгласил. Когато го изпровождала от двореца, майката на Вилем казала:

– Скъпи сине, ще ти дам три съвета, които трябва добре да запомниш. Първият съвет е: Никога не лъжи; вторият е: Никога не причинявай болка никому; а третия съвет е: Когато пристигнеш в някой град, първо се посъветвай с някой старец и после прави това, което си наумил.

Франц и Вилем се сбогували и тръгнали на път. Дълго пътували те през гори и планини, минали през много градове и царства и накрая пристигнали в царството на Добрата фея Елза. Като минали през градските порти, най-напред се спрели при един стар грънчар, който живеел

наблизо. Той бил известен със своята житейска мъдрост и опит, защото дълги години обикалял по света. Грънчарят с радост посрещнал принца и неговия приятел и ги попитал откъде идват.

– Идваме от земите на цар Хайнрих – отвърнал Франц.

– Говори се, че вашият цар е много жесток и че много хора е погубил – казал грънчарят мрачно. – Тук, в нашето царство, е съвсем различно – принцеса Елза е мъдра, добра и справедлива и хората са доволни и щастливи.

Франц навел глава, мъка свила сърцето му.

– Хайде по-добре да отидем да разгледаме града – казал Вилем.

Тръгнали двамата из града и скоро стигнали до реката, която течала край двореца. Там се били струпали много хора и всички гледали към върха на голямото дърво, където стояла Елза. Когато се приближили, Франц погледнал нагоре, видял красивата принцеса и се строполил в несвѳяст на земята. Верният му приятел Вилем го повдигнал и го отвел настрана. После се отправили към дома на грънчаря. Вилем му разказал какво се е случило, а той рекъл:

– Твоят приятел Франц е наистина достоен да стане зет на царя. Ако знаех, че той ще ме приеме, бих отишъл да измоля Добрата фея Елза за него.

Тогава Вилем повел разговора в друга посока.

– А кой беше учител на принцесата? – попитал той.

– Доколкото знам, това беше един стар мъдрец, който живее в близост до двореца. За какво ти е той? – отвърнал грънчарят.

– Искам да говоря с него, може да ми даде някой добър съвет.

– Добре, аз ще те заведа при него.

Вилем и грънчарят отишли в дома на стария мъдрец. Той живеел в скромна каменна къща, цялата отрупана с дебели книги.

– Какво искаш от мен, момко? – попитал мъдрецът. – Ако мога, ще ти отговоря.

– Трябва да помогна на своя приятел. Ала задачата е трудна и затова дойдох тук, за да се посъветвам с теб.

– Да не би да ме питаш за принцеса Елза? – с усмивка казал мъдрецът.

– Точно за нея искам да те питам – отвърнал Вилем.

– Веднага се вижда, че ти си умен и добър момък. Принцесата учи при мен до петнадесетата си година. После в двореца пристигна един магьосник, който я научи на своите чародейства. Много царе, принцове и рицари се опитваха да спечелят сърцето ѳ и да разгадаят тайната ѳ, но

ной до днес не е успял. Но мисля, че аз ще мога да ти помогна. Дървото, на което стои принцесата, не е обикновено. Отвътре то е кухо, а до върха му може да се стигне по една вита стръмна стълба. Входът към стълбата се намира под водата. Като се гмурнеш в реката, недалеч от дървото ще видиш една голяма желязна врата. Ще я отвориш и скоро ще се озовеш в основата на стълбата.

На другия ден Вилем взел едно дълго въже и отишъл на реката. Огромна тълпа се била насъбрала край брега. Скоро пристигнал и царят със своята бляскава свита. Вилем пристъпил напред и всички приковали поглед в него в очакване да видят какво ще се случи. Тогава той се гмурнал във водата и повече не се показал.

– Удави се! Водата го погълна! – развикали се хората.

Ала само след няколко минути Вилем се появил на върха на дървото и хванал принцесата за ръка. В първия миг всички онемели от почуда, а после възгласи на радост и възхищение огласили цялата околност. В това време Вилем вързал с въжето принцесата за кръста и внимателно я спуснал надолу, а след това бързо и ловко слязъл от дървото. Щом стъпил на земята, царят го прегърнал, целунал го по челото и наредил да пригответ сватбената трапеза. Но Вилем коленичил и рекъл:

– О, господарю! Сватбата не бива да стане веднага. Принцесата иска да ми зададе три въпроса. Първо трябва да й отговоря и тогава гошавката може да започне.

Царят не искал и дума да чуе повече, но Вилем бил толкова упорит, че накрая той се съгласил. Всички тръгнали към двореца, за да чуят въпросите на принцесата.

Една от придворните на Добрата фея Елза се приближила до Вилем, подала му голям бисер и казала:

– Принцеса Елза чака твоя отговор.

Вилем помолил да му донесат кутията с бисерите. Разгледал всички бисери и избрал зърно, същото като онова, което принцесата му била изпратила. Дал бисера на нейната придворна и рекъл:

– Ето моя отговор. Занеси го на своята господарка.

Девојката занесла двата бисера на принцесата, а тя се усмихнала и казала:

– Сега отнеси бисерите обратно на момъка, нека да отговори на втория ми въпрос.

Тогава Вилем избрал от кутията най-красивия бисер, прибавил го към другите два и ги дал на девојката.

– Ето моя отговор – казал той.

Девојката предала отговора му на принцесата, а тя изнизала от огърлицата си най-големиот бисер, сложила го в едно сребърно блюдо и посипала втрe захар. Дала блюдото на својата придворна и казала:

– Нека сега да отговори на третиот ми впрос.

Вилем взел сребърното блюдо, сипал втрe студена вода, направил каша и вврнал обратно блюдото на принцесата. Како получила отговора, принцесата извикала:

– Колко е мврвр този момвр! Отговори правилно на моите вврпоси!

Всички се свбрали около неа, за да чујат какви са били вврпосите и как е отговорил на тях Вилем.

– Кога то за прври првр изпрратих един бисер на момврка – започнала да расказва Елза, – искам да покажа от какврв род произлизам и го попитах: „А ти кој си?“ Тој ми изпррати бисер, којто досувр приличаше на првриот, и така ми отговори, че и тој е изискан и учен човек. Кога то му ввррнах двата бисера, поисках да го попитам: „Има ли на света неврв по хубаво от любовта?“ Тој ми изпррати нај-красивиот бисер, којто означавало, че нај-хубавото неврв на света е любовта и от неа може да се роди неврв много, много красиво – дете. Третиот првр смесих един голям бисер сввр захар и попитах какво може да раздели двама, којто силно се обичат. Тој сипа студена вода в блюдото и така ми отговори, че само студената смвррт може да ги раздели.

Тогава Вилем се поклонил на царя и придворните и рекврл:

– А сега аз имам две молби към принцесата. Искам тя да ги изврпврли, прери да е започнала сватбената церемония.

Царят погледнал към принцесата, а тя само мврлчливо кимнала с глава.

– Аз сввр свврсем сам на този свврт, нямам нито братора, нито сестри – казал Вилем. – Затова моля принцесата да ме земе за свој братор. И тогава аз како неин братор ще прериложа на својата сестра нај-достойниот момвр сввр свврруг.

Принцесата се свврласила, а после сввалила чудодейниот прврстен от рврката си и казала:

– От днес нататвр имам любим братор, којто ќе ме закрило. Сега мојата свврба зависи само от него. Ако тој свврмята, че неговият прриятел е достоен да стане мој свврруг, аз ќе се омвржа за него.

– Е, това е вториот ми молба – казал Вилем. – Моля те, царю, дай сестра ми Елза за жена на принц Франц, мој нај-скврп прриятел.

Заравало се царят, че нај-после принцесата ќе се омвржи. Наредил

да доведат младия принц и сватбената гощавка започнала.

Три дни яли, пили и се веселили. Франц, Елза и Вилем заживели щастливо заедно.

В това време в царството на жестокия Хайнрих народът се разбунтувал срещу него и понеже съветниците, придворните и войниците също ненавиждали своя зъл господар, заловили го и го хвърлили в тъмница.

Скоро до тези земи стигнала вестта, че красивата принцеса Елза, Добрата фея, както я наричали хората, се е омъжила за Франц, сина на тираничния Хайнрих. Тогава съветниците се събрали и решили да повикат младия цар да управлява царството. Така и сторили. Франц с радост се завърнал в родината си заедно с умната и добра Елза и с верния си приятел Вилем.

Той управлявал царството мъдро и справедливо чак до смъртта си.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки

Превод – Димитър Стоев

Илюстрации – Антония Дончева

Редактор – Петя Дочева

Технически редактор – Иван Додов

Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2535>]